

30.10.2003

1085/05/2003

Oikeusministeriö

PL 25

00023 Valtioneuvosto

18. 11. 2003
ad 32/41/2002
OM028:00/2002
Lavo

Viite Lausuntopyyntönne OM 32/41/2002

Asia Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto koskien oikeusministeriön työryhmämietintöä 2003:5
"Ihmiskauppa, paritus ja prostituutio"

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua kantansa oikeusministeriön asettaman työryhmän osamietinnöstä, joka koskee ihmiskauppaa, paritusta ja prostituutiota. Liikenne- ja viestintäministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Työryhmän tekemä työ vaikuttaa yleisesti ottaen huolelliselta, ja siinä on harkittu tarkkaan eri puolilta mietinnön alla olevia vaikeita asioita. Mietinnössä ehdotetaan, että rikoslaissa säädettäisiin rangaistavaksi seksuaalipalvelujen ostaminen, törkeä paritus, ihmiskauppa sekä törkeä ihmiskauppa. Paritusta koskevaa säännöstä muutettaisiin, samoin kuin pakkokeinolain telekuuntelua ja teknistä kuuntelua koskevaa sääntelyä sekä seksuaalipalvelujen ostamista kahdeksatoista vuotta nuoremmalta henkilöltä koskevaa säännöstä. Uutta järjestyslakia muutettaisiin siten, että sieltä poistettaisiin päällekkäisyyden välttämiseksi seksuaalipalvelujen ostamista koskeva sääntely, jolloin järjestyslain mukaisena järjestysrikkomisena rangaistavaksi jäisi seksuaalipalvelujen maksullinen tarjoaminen yleisellä paikalla.

Liikenne- ja viestintäministeriö käsittelee lausunnossaan ainoastaan ehdotettua rikoslain 20 luvun 9 §:n uutta 2 kohtaa sekä lyhyesti pakkokeinolain 5 a luvun 2 §:n ehdotettua muutosta. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että sen ei ole syytä lausua ehdotukseen sisältyvistä muista säännöksistä.

Ehdotetun rikoslain 20 luvun 9 §:n uuden 2 kohdan mukaan paritukseen syyllistyy myös se, joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä yhteystietoja välittämällä tai muuten markkinoi toisen ryhtymistä prostituutioon. Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa aluksi, että jäljempänä lausutut huomautukset on laadittu olettaen, että yhteystiedoilla ei voida tässä yhteydessä tarkoittaa tunnistamistietoja. Sähköisen viestinnän tietosuojasta annettavan hallituksen ehdotuksen mukaan tunnistamistiedolla tarkoitetaan tilaajaan tai käyttäjään yhdistettävissä olevaa tietoa, jota viestintäverkoissa käsitellään viestien siirtämiseksi, jakelemiseksi ja tarjolla pitämiseksi. Liikenne- ja viestintäministeriö lähtee siitä, että oikeusministeriön mietinnössä yhteystiedolla tarkoitetaan sellaista esimerkiksi puhelinnumeron tai osoitteen sisältävää tietoa, jonka ilmoituksen tai mainoksen jättäjä on itse liittänyt ilmoitukseen tai mainokseen julkaisutarkoituksiin.

Postiosoite

PL 31
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@mintc.fi
info@mintc.fi

Käyntiosoite

Eteläesplanadi 16-18, Helsinki

Puhelin

(09) 160 02

Telekopio

(09) 160 28596
(09) 160 28590 (tiedotus)

Ehdotetun rikoslain 20 luvun 9 §:n uuden 2 kohdan perusteluista käy ilmi, että kohdalla on tarkoitus muuttaa selkeästi rangaistavaksi teoksi muun muassa seksipalvelujen myyntiä koskevien ilmoitusten julkaiseminen sanomalehdessä.

Vastaavassa asemassa voisivat olla viestintä- ja verkkopalveluja tarjoavat yritykset, jotka toiminnassaan siirtävät viestejä, sekä erilaisten Internet –palvelujen tarjoajat. Viestintäpalvelun ja verkkopalvelun tarjoajien osalta mietinnössä kuitenkin todetaan sivulla 79, että niiden vastuu sisällöstä rajautuu pois tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 13 ja 14 §:ien nojalla. Myös sellaiset Internet-palvelujen tarjoajat, jotka tarjoavat palvelintilaa, rajautuisivat pois saman lain 15 §:n nojalla. Esimerkkinä tästä voisivat olla kotisivujen ylläpitämiseksi tarvittavat Internet-palvelut. Tällöin ongelmaksi jäisivät puhtaat Internetin sisältöpalvelun tuottajat sekä sellaiset Internet-operaattorit, jotka itse osallistuvat sisältötuotantoon. Esimerkkeinä sisältöpalveluista voisivat olla erilaisten keskustelu- ja seuranhakusivustojen sekä portaali-palvelujen ylläpitäjät. Lausuntopyynnön kohteena olevassa mietinnössä siteerataan perustuslakivaliokunnan sananvapauden käyttämistä joukkoviestinnässä koskevan lakiesityksen yhteydessä annettua mietintöä (PeVM 14/2002 vp), jonka mukaan portaalin tai keskustelupalstan ylläpitäjän rikosoikeudellinen vastuu julkaistujen viestien sisällöstä määräytyy rikosoikeuden yleisten vastuuperiaatteiden mukaan. Rikosvastuu voi tulla kysymykseen esimerkiksi silloin, kun palstan ylläpitäjä sallii palstan muodostuvan rikollisten viestien julkaisukanavaksi.

Mietinnössä todetaan kuitenkin edelleen, että yhteystietojen välittäjän rikosoikeudellista vastuuta rajaisi se, että hänen olisi toimittava tahallisesti. Hänellä olisi perustelujen mukaan oltava sellainen tieto ilmoituksen tosiasiallisesta sisällöstä, että tahallisuus rikosoikeuden yleisten oppien mukaan täyttyy. Tahallisuutta arvioitaessa on mietinnön mukaan pantava painoa sille seikalle, onko ilmoituksessa käytetty suoraan prostituutioon liittyviä ilmauksia taikka sellaisia sanontoja, jotka yleisesti tunnetaan tai ymmärretään prostituution peiteilmauksiksi. Tällöin herää kysymys, miten esimerkiksi yleisesti käytetty ilmaus ”päiväkahviseuran” hakemisesta on ymmärrettävä. Vaikka yleisesti lienee niin, että ilmaus voidaan ymmärtää prostituutioon viittaamisena, ei tämä kuitenkaan voi olla varmaa.

Mietinnössä ehdotetun rikoslain 20 luvun 9 §:n uuden 2 kohdan perusteluissa todetaan, että ehdotetulla säännöksellä olisi tarkoitus suojata osaltaan yksilön oikeutta välttää tavanomaisissa elämäntilanteissa kohtaamasta ilmoituksia, joilla markkinoidaan prostituutiota. Samassa yhteydessä mietinnössä viitataan järjestyslakiehdotuksen käsittelyn yhteydessä annettuun lakivaliokunnan lausuntoon (LaVL 22/2002 vp), jonka mukaan seksuaalipalvelujen markkinointia esimerkiksi lehdissä ja Internetissä on pidetty epäkohtana. Tällainen päämäärä saattaa olla hyväksyttävä, ja siihen pääsemiseksi löytynee keino, joka ei aiheuta vastaavia ongelmia kuin ilmoitusten ja mainosten julkaisemisen rankaiseminen parituksena. Liikenne- ja viestintäministeriö esittää siksi harkittavaksi, voitaisiinko päämäärään päästä jotakin muuta säännöstä kuin paritusta koskevaa pykälää muuttamalla. Yksi vaihtoehto voisi olla rikoslain 17 luvun 20 §:n, joka koskee sukupuolisiveellisyyttä loukkaavaa markkinointia, muuttaminen.

Pakkokeinolain 5 a luvun 2 §:ää ehdotetaan mietinnössä muutettavaksi siten, että telekuunteluoikeuksien piiriin sisällytetään ihmiskauppa, törkeä ihmiskauppa ja törkeä paritus. Ehdotettuja muutoksia on pidettävä perusteltuina.

Liikenne- ja viestintäministeri

Leena Luhtanen

Erityisasiantuntija

Kirsi Miettinen